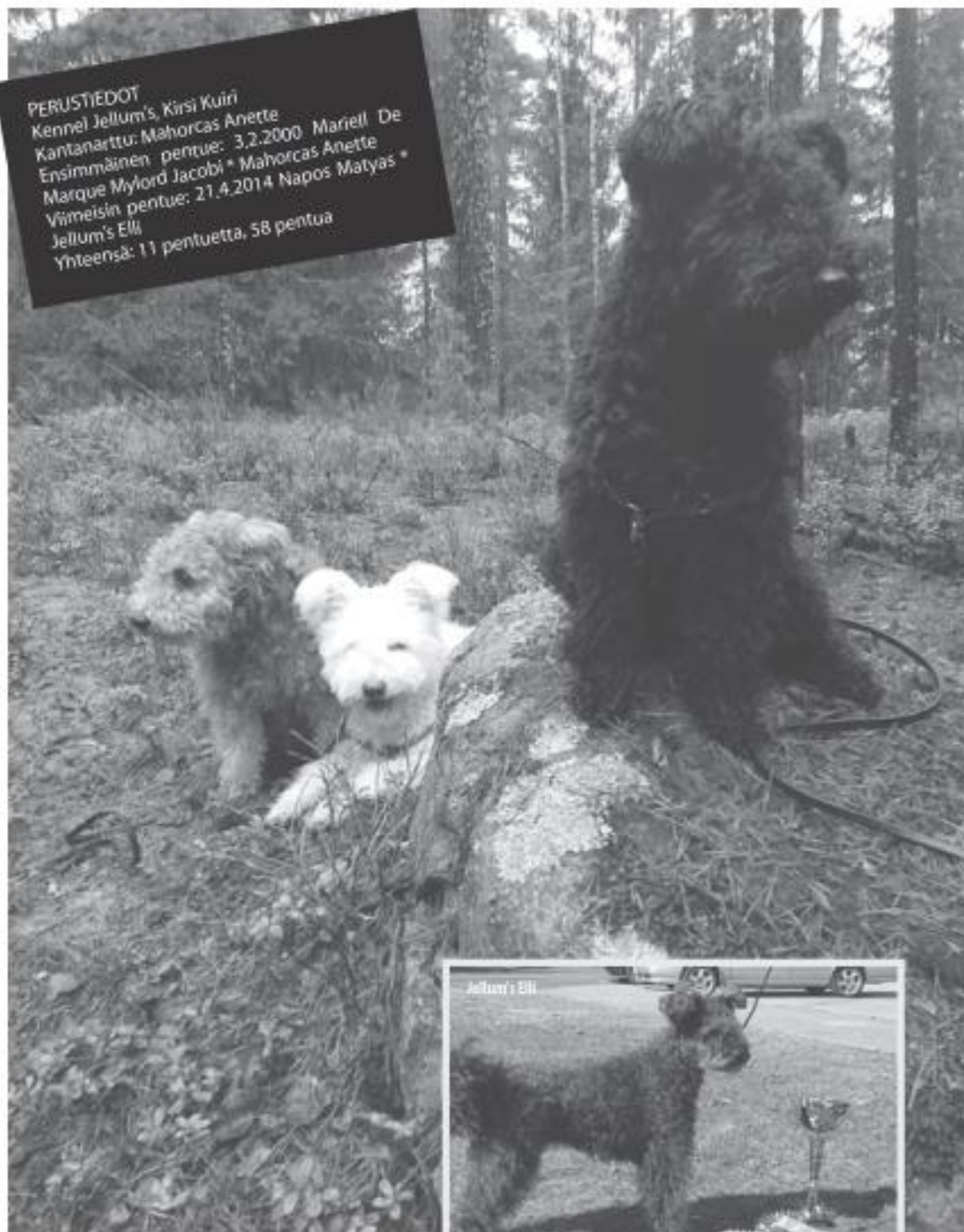

KENNELESITTELYSSÄ KENNEL JELLUM'S

PERUSTIEDOT

Kennel Jellum's, Kirsi Kuiri
Kantanarttu: Mahorcas Anette
Ensimmäinen pentue: 3.2.2000 Mariell De
Marque Mylord Jacobi * Mahorcas Anette
Viimeisin pentue: 21.4.2014 Napos Matyas *
Jellum's Elli
Yhteensä: 11 pentuetta, 58 pentua

TAUSTAA

Vanhempani eivät koskaan ole olleet mitään eläin-ihmisiä, vaikka maalaistalosta lähtöisin ovatkin, eli voitte vain kuvitella kuinka paljon koiraa kinuttiin. Olen kuitenkin ollut onnellisessa asemassa, kun sain viettää kaikki lomat isovanhempieni luona hoitaen lemmiä, hevosia, lampaista, koiria, kisoja ja kanoja. Paikka oli minulle taivas!

Ensimmäinen koira tuli meille ollessani noin seitsemän vuoden ikäinen. Se oli naapurista pelastettu pystykorvasekoitus, joka ei tietenkään sopeutunut kerrostaloelämään. Onneksi se sai paikkansa maalta, isovanhempieni naapurista. Luopuminen oli tietenkin kova paikka, hoitelin naapureiden koiria, mutta halu saada oma koira oli kova. Yhdeksänvuotiaana sain sitten ikioman koiran ja valinta oli tällä kertaa vähän viisaampi, meille tuli tiibetinspanieli. Seuraavan koirani, tiibetinterrierin, hankin alle kaksikymppisenä säästämälläni rahoilla. Jonkin ajan kuluttua sille piti tietenkin saada kaveri, ja meille tuli toinen tibbe.

Ensimmäinen kosketus pumiin oli eläinkaupassani, kun koira ja emäntä kävivät siellä säännöllisesti ostoksilla. Pidin koiraa kummallisena enkä kovin kaukiniina. Ihmettelin kuka tuollaisenkin otuksen haluaa? Kun ensimmäisestä tibbestä aika jätti, elin noin puoli vuotta yhden koiran kanssa, kunnes löysin itseni selailemasta koirakirjoja. Haaveena oli harrastuskelpoinen, karvaltaan tibbeä helpompi, noin 40 cm korkuinen kaveri, jonka kanssa pääsisi liikkumaan ja joka olisi helppo ottaa mukaan. Kauhukseen huomasin toiveita vastaavien rotujen joukossa olevan pumin. Jotenkin se pumi jäi jäljelle ja alkoi kuumeinen tiedon etsintä. Soittelin parille kasvattajalle, mutta heidän pentunsa olivat jo menneet. Onnekas sattuma oli, että Sari Siekkeli tiesi kasvattajalleen palautuneen puolivuotiaan narttupennun. Ei kun koiraa katsomaan ja näin ensimmäinen pumini muutti meille. Pian tuli toinenkin eli pumi oli vienyt sydämeni. Harrastelin pumieni kanssa agilityä ja myös kilpailimme siinä. Onpa minulla ja molemmilla pumeilla kaksi PM-joukkueitaliakin, taisi olla pronssia. Tokoa harrastettiin harrastamisen ilosta ilman kilpapaineita. Näytelyissä myös käytiin maltillisesti. Nyt on uusi polvi kasvamassa agilityyn, kartturi vain alkaa olla vanha. Ehkäpä muihinkin lajeihin vielä innostutaan tree-naamaan, koirathan ovat nuoria. Pumissa parasta on sen sopeutumiskyky, oppivaisuus, isäntäuskollisuus, karvaiseksi koiraksi suht helpoahoitoinen turkki, karvaamattomuus, hyvä koko, ketteryys ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet. Arvostan myös pumin vahtimistaipumuksia.

Mitkä pumit kuvastavat rotua parhaiten?

Aikoinaan Karvakorvan Amanda sai sydämeni sykkähtämään, se on ehkä edelleen yksi kauneimmista pumeista. Rakenlov Formas Szuz oli myös kaunis. Omista kasvateista ehdottomasti kauneusihanteitani vastaa Jellum's Chelsea eli Venla ja Jellum's Gilbert eli Wertti.

Kenen kasvattajien työtä ihaillet?

Vanhat kasvattajat ansaitsevat arvonsa, ilman heitä meillä ei olisi pohjaa. Raila Jansson Rakenlov-kennelistä teki pitkäjänteistä työtä, ja kyllä täytyy ihailta Napos-kennelin Eila Metsävainiota pitkäjänteisestä työstä pumien parissa. Sari Siekkelillä, Helena Mattilalla ja Marianne Förstillä on pumeista pitkä kokemus, jota arvostan suuresti.

PUMI ROTUNA

Miten pumi on muuttunut sinä aikana kun olet pumia kasvattanut?

Ensimmäinen pentue minulla oli vuonna 2000 eli 15 vuotta on hurautanut nopeasti. Pumien kanssa olen ollut tekemisissä vajaat 20 vuotta.

Kyllä pumi on ulkonäköisesti muuttunut. Jotenkin päätä, jalkaa, kaulaa, karvaa, pitkää lanneosaa on liikaa, liian kevyttä ja raskasta tuntuu olevan. Mihinkään honteloon kirahviin ei pidä pyrkiä. Minusta pumin kuuluu olla neliömäinen, sopusuhtainen, liioittelematon ja vankka olematta raskas. Toisaalta on rikkaus, kun jokaisen pumi on omannäköisensä (toki trimmaustyyli vaikuttaa ulkonäköön) ja omanluonteinen. Luonteet ovat minusta menneet eteenpäin, mikäli sillä tarkoitetaan nyky-yhteiskuntaan sopivampaa avoimuutta. Minusta ennen löytyi enemmän todella pidättyviä koiria, jopa arkoja. Toki näitä syntyy edelleen, halusimme tai emme. Pääsääntöisesti pumi ei ole helppo koira, ja vaatii vaivaa ja aikaa kasvattaa siitä yhteiskuntakelpoinen. Sohvaperunan koiraksi siitä ei ole ja toivottavasti siitä ei sellaista tulekaan.

Käyttöominaisuudet ovat ihan riittävän hyvät, ja koira pystyy viemään niin pitkälle kuin taidot ja itsepäisyys riittävät. Huippukisayksilöitä on joka rodussa suhteellisen vähän koko populaatioon nähden, esimerkiksi perinteiset palveluskoirat, mutta miksi me vaadimme pumilta aivan mahdollottomia? Pitäisi olla avoin, sosiaalinen sohva-peruna ja toisaalta huippuvireen omaava kisatykki!

Mitkä ovat rodun suurimmat uhkakuvat/ongelmat/tulevaisuus tällä hetkellä?

Pumi on todella pieni rotu jopa maailmanlaajuisestikin. Pienessä kannassa on vähän mahdollisuuksia valita jalostuspareja, se on jo itsessään iso ongelma. Jos tarkastellaan viimeisen 8–10 vuoden aikana syntyneitä pentueita, on joitain sukuja käytetty liian paljon ja nyt siitä maksetaan kovaa hintaa. Mistä näille parituskumppanit? Lukumäärällisesti pumeja syntyy aivan liian vähän, ja jokaisesta pentueesta parhaan tulisi jatkaa sukua ja samojen sukujen yhdistelmiä ei saisi tehdä. Onko pumia rotua enää olemassakaan 50–100 vuoden päästä ilman radikaalimpaa apua?

Luonteet tuovat omat haasteensa; mitä me oikein tahdomme pumilta? Millaiseksi me haluamme sitä viedä? Luonnetestienkin valossa pentueiden sisällä voi olla suurta vaihtelua. Olen edelleen sitä mieltä, että huippuharrastuskoira ei ole ihanteellisin kotikoira. Harmaana syntyneet näen myös eräänlaisena uhkana ja uskoisin näitä syntyvän enemmän, olemmehan sukutauluissa siinä kohtaa, jossa tiettyjä koiria väkisin kertautuu ja kertautuu. Jos sinisillä ei ole mitään ongelmaa, asia ok, mutta todennäköisesti voi olla karva-, hammas-, luusto-ongelmia. Miksi jollain yksilöllä on kaikki karvat ja toisella ei? Ehkäpä geenitesti tulevaisuudessa auttaa meitä tässäkin asiassa.

Onko trimmaustyylillä muuttunut vuosien varrella?

On ja paljon. Pumi on minusta kiva koira, kun siitä voi saksilla muotoilla haluamansa näköisen. Samoin pidän siitä, ettei koirasta lähde karvaa ja eikä pumi haise koiralle. Aikaisemmin näkyi enemmän tasapaksuun tyyliin leikattuja (karva yhtä pitkää rungossa ja jaloissa) ja pää oli leikattu hyvin lyhyeksi myös kuonosta. Nykyään taas näkyy ylipitkää kuonokarvaa ja jalkakarvat täytyy olla. Korvia korostetaan enemmän leikkaamalla ne pallomaisempaan muotoon, ennen näki jopa ylipitkillä korvakarvoilla varustettuja pumeja. Uuden trimmauksen johdosta pumi on saanut söpömmän ulkomuodon. Myös silhuettimaista muotoilua näkyy enemmän eli missä karvan karvaa ei näy rikkomassa linjaa. Itse pidän huomattavasti luonnollisemmasta tyylistä. Karva vaatii säännöllisen huol-

lon, mikäli haluaa että se on oikeanlaista. Pitkäksi kasvanut karva, mikä leikataan viikkoa ennen näyttelyä, ei voi olla oikeanlainen. Päälyyskarva ja pohjavilla ovat silloin samalla "tasolla" ja karva tuntuu käteen pehmeältä. Ensin pesu, raakaleikkaus, kampaamista 2–4 viikon ajalla (riippuen karvan laadusta), että pohja jää päälyyskarvan "alle" ja sitten vasta siistimisleikkaamista, jos tarve vaatii.

Koiran trimmaaminen todella vaikuttaa ulkonäköön. Eräs kasvattini omistaja soitti kuulumisia ja totesi jotenkin, ettei koira ole yhtään lehden pumien näköinen. Kysyin miten hän oli leikkannut koiran ja tarvitsetko apua asiassa. Sovittiin leikkauspäivä, ja koira oli melko karvainen kauttaaltaan. Meni pari tuntia ja pehkosta kuoriutui oikea pumi, siis pumin näköinen pumi. Omistaja oli haltioissaan koiransa kauneudesta ja ymmärsi miten pumi pidetään pumin näköisenä ja kuinka leikkaus todella vaikuttaa ulkonäköön.

KASVATUS

Jellum's kennelnimen taustalta löytyy eräänlainen sanaleikki. Toisen pumini emän kutsumanimi oli Jelly ja ensimmäisen pumin Julia, myös pikku jellonaksi toista pumiani usein sanoin. Jellum's on yhdistelmä näistä sanoista tarkoittamatta mitään ihmeempää. Taitaapa se olla hollantilaisen kylän nimi ja sukunimi. Olen ollut aikoinani intohimoisesti jyrssiätoiminnassa mukana, kasvattaen rottia, hamstereita, marsuja sekä kaneja ja myös näyttelyttänyt näitä. Tiibetinterrierini olivat kokeneelta kasvattajalta ja ulkomuototuomari Tuula Plathanilta, ja näistä narttu oli sijoituskoira, joten omat pennut olivat jo silloin haave. Tibbeillä kasvatus ei alkanut ja ensimmäistä pumia hankkies- sa oli pentue haaveissa. Ensimmäisellä kerralla sain

puminartulle hyvän uroksen, vaikka narttu oli vain "erittäin hyvä" EH ja tuli hyvät pennut, joten into vain kasvoi.

Jalostusvalinnoissa painotan terveyttä, luonetta, parin toisiaan täydentävää rakennetta ja tietenkin koko rodun kannalta mahdollisesti järkevää ratkaisua eli en ole halunnut urosta, jolla on jo paljon jälkeläisiä. Toki onhan niitä monesti tullut sitten jälkeensä. Minusta myös urosta pitäisi ehdottomasti kokeilla kahdelle erilliselle nartulle, kaikki parit eivät vain passaa toisilleen. Ensin mietin mitä haluan, seuraavaksi katson sukutaulujen toisilleen sopivuutta, uroksen koko pentueen tasaisuutta ja neljänneksi haluan nähdä uroksen ja mielellään tutustua siihen itse. Keskustelen vaihtoehtoista muiden kasvattajien kanssa, etenkin jos en tunne suunniteltua urosta. Joskus tapaaminen ei ole mahdollista ja kasvattajan sanaan omista koirista ja kasvateistaan on voitava luottaa.

Tietysti sitä haluaisi kasvattaa kivaluonteisia, kaikkiin tilanteisiin sopivia koiria, mutta välillä tulee yllätyksiä. Aina ei välttämättä ole mennyt oikea koira oikeaan paikkaan, ja ehkä alkuaikana omakaan ymmärrys ei ollut riittävä. Tosin kaikkien kanssa ovat omistajat jotenkin pärjänneet, ja vain yksi koira on joutunut vaihtamaan kotia perheen tilanteen vuoksi. Sekin oli sijoituskoirani ja muutti näin meille. Olenkin joskus sanonut, että kaikki raakit asuvat meillä ja parhaat sijoitetaan tai myydään. Pörri (ei pentuja), Ulla (ei pentuja), Venla (ei pentuja) ja viimeisimpänä Pyry (ei tule pentuja olemaan). Ainokainen yhteistuonti Unkarista Kerttu (Pattago-Parazs Bella) on vielä tutkimatta terveyden osalta ja tällä hetkellä tulevaisuuden toivo :). Muita koiria en ole tuonut ulkomailta enkä vienyt ulkomaille. Jotenkin olen kokenut sen liian suureksi riskiksi ja vastuuksi ja tietenkin siihen vaikuttaa sopivien ja luotettavien yhteistyökumppanien puute. Ilman Sari Siekkeliä en olisi Kerttuakaan tuonut.

Kasvattajan täytyy tehdä työtä nöyränä ja kunnioittaen luontoa. Yllätyksiä tulee jokaiselle varmas-

ti, ja jokainen vastoinkäyminen on otettava opiksi. Ihminen on jännä, uskoo vasta kun omalle kohdalle sattuu ja asia ikään kuin avautuu. Itseäni tällä hetkellä mietityttää ja kiinnostaa luonne ja tietenkin nämä siniset, sattuneesta syystä.

Pennunostajille korostan pumin sosiaalistamista pentuna, riittävästi liikuntaa (joka on aika paljon), tapakasvatusta, jota saa jatkaa kolmevuotiaaksi asti. Koiralle on järjestettävä jotain järkevää tekemistä ja ennen kaikkea koiralle tulee olla aikaa. En vaadi näyttelyissä käyntejä ja ihmeemmin mitään koiraharrastuksiakaan. Olen varma, että kotikoira, joka saa olla riittävästi perheen askareissa mukana, on aivan yhtä onnellinen kuin harrastava koirakin. Onneksi osa myös innostuu käyttämään koiriaan näyttelyissä ja harrastamaan koiransa kanssa. Minulla on ollut suhteellisen hyvä tuuri valitessani kasvateilleni kotia ja toisista on tullut jopa ihan läheisiä ystäviä. Parasta pentuettani en osaa valita. Eka oli hyvä (A-pentue) ja viimeisestä (K-pentue) pidän kovasti, siihen on myös ladattu paljon toiveita jatkoon kannalta.

Elämäni koira on ehdottomasti toinen pumini. Ihana, pieni, tulinen, uskollinen Pörri (Mahorcas Belle). Pörriä ei hetkauttanut mikään: sanonta, heitä vaikka seinään, se kimpoaa takaisin, piti paikkansa. Kiipesi vaikka puuhun jos minä pyysin ja oli paras agilitykoirani. Pörrin kanssa minun täytyi todella ansaita koirani kunnioitus ja kun kaikki loksautti kohdilleen, oli elämä sen kanssa todella helppoa. Töitä oli kyllä saanut tehdä ja ihmettelin välillä, että mikä otus tämä oikein on, koirako? Se hyppäsi pentuna rapsuilta kuin liito-orava lumihankeen, juoksutti minua pihamaalla töihinlähtöamuna, ei tullut luokse ja kiinni sitä oli turha edes yrittää. Pujotteli itsensä irti kaikenlaisista valjaista ja pannoista, jos halusi, muun muassa tuli moikkaamaan minua näyttelykehään ja kasvattajalle jäi vain tyhjä remmi käteen. Kakkasi lattialle haisevat terveiset (vaikka kuinka pienen kikka-reen), jos sattui illalla jäämään kotiin ja kiljui autossa kuin hyeena, jos oltiin aksakentälle menossa tai mökkitiellä. Siirtyi kuulemma ovelle minua odottamaan 15 minuuttia ennen saapumistani, vaikka tulin kotiin eri aikoihin, nuohkasi itseään vaatekaupan vaatteisiin ja puhtaisiin lakanoihin jne. Pörri sai elää 14-vuotiaaksi, josta olen kiitollinen. Kolme kotona asuvaa pumiani pitävät huolen siitä, että pumimaisia harrasteita riittää jatkossakin omaksi ilokseni. Kaksi näistä on vielä kovin nuoria, joten on hyvin mielenkiintoista nähdä millaisia koirayksilöitä heistä kasvaa.

Rakastetaan kaikkia koiriamme, kasvatetaan pumeja koiraa kunnioittaen ja hyväksytään rakastamamme rodun erilaisuus. Seassa on huippupaimenominaisuudet omaavia yksilöitä, toinen kiihkeä agilitytykki, kolmas hoitaa pienjyrsijät tehokkaasti, yksi kelpo vahti, joku on rakastettava seuranpitäjä, joku jopa intoutuu metsästämään. Jokaiselle pumille virka lahjakkuuden mukaan. Kerran pumi, aina pumi!

Teksti ja kuvat: Kirsi Kuiri